

ES vides politikas īstenošanas ziņojums

Reģionālās attīstības un sadarbības komiteja
14.03.2017.

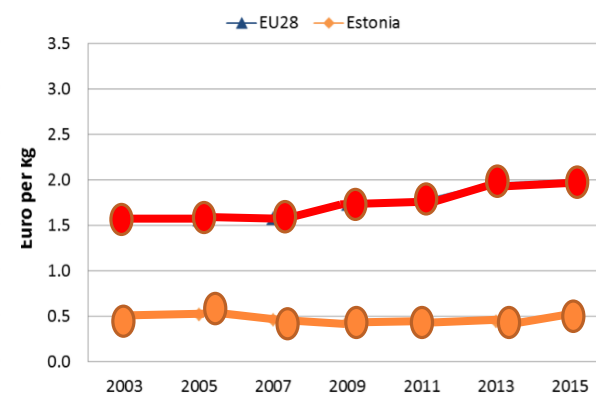
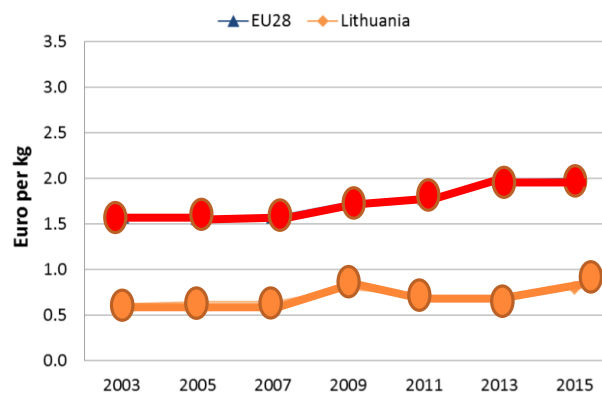
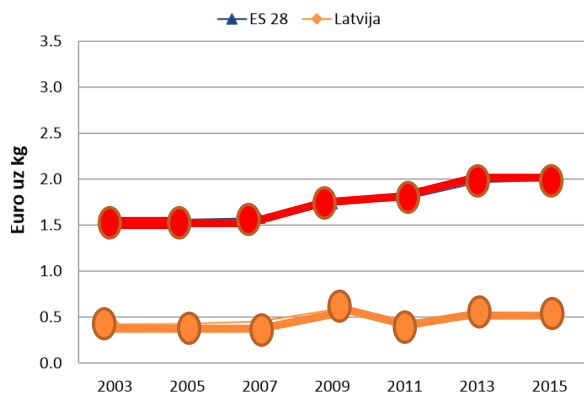
I. Padarīt ES par resursu izmantošanas ziņā efektīvu, ekoloģisku un konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni

1. Aprites ekonomikas attīstīšana un resursefektivitātes uzlabošana

Resursu produktivitāte 2003.–2015. gadā

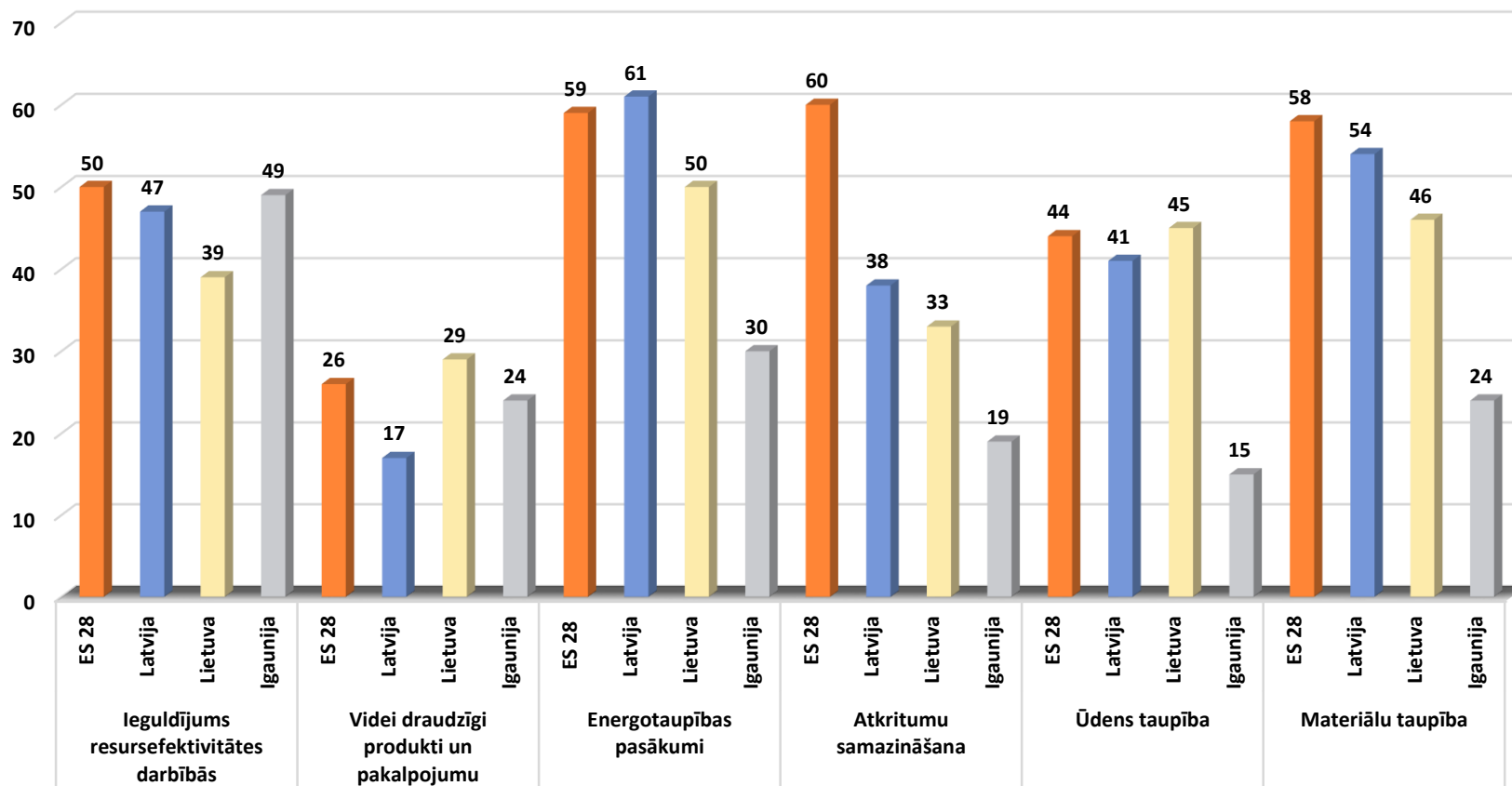

Latvija pakāpeniski virzās uz ekoinovāciju ieviešanu, taču tas atkarīgs no finanšu resursu pieejamības

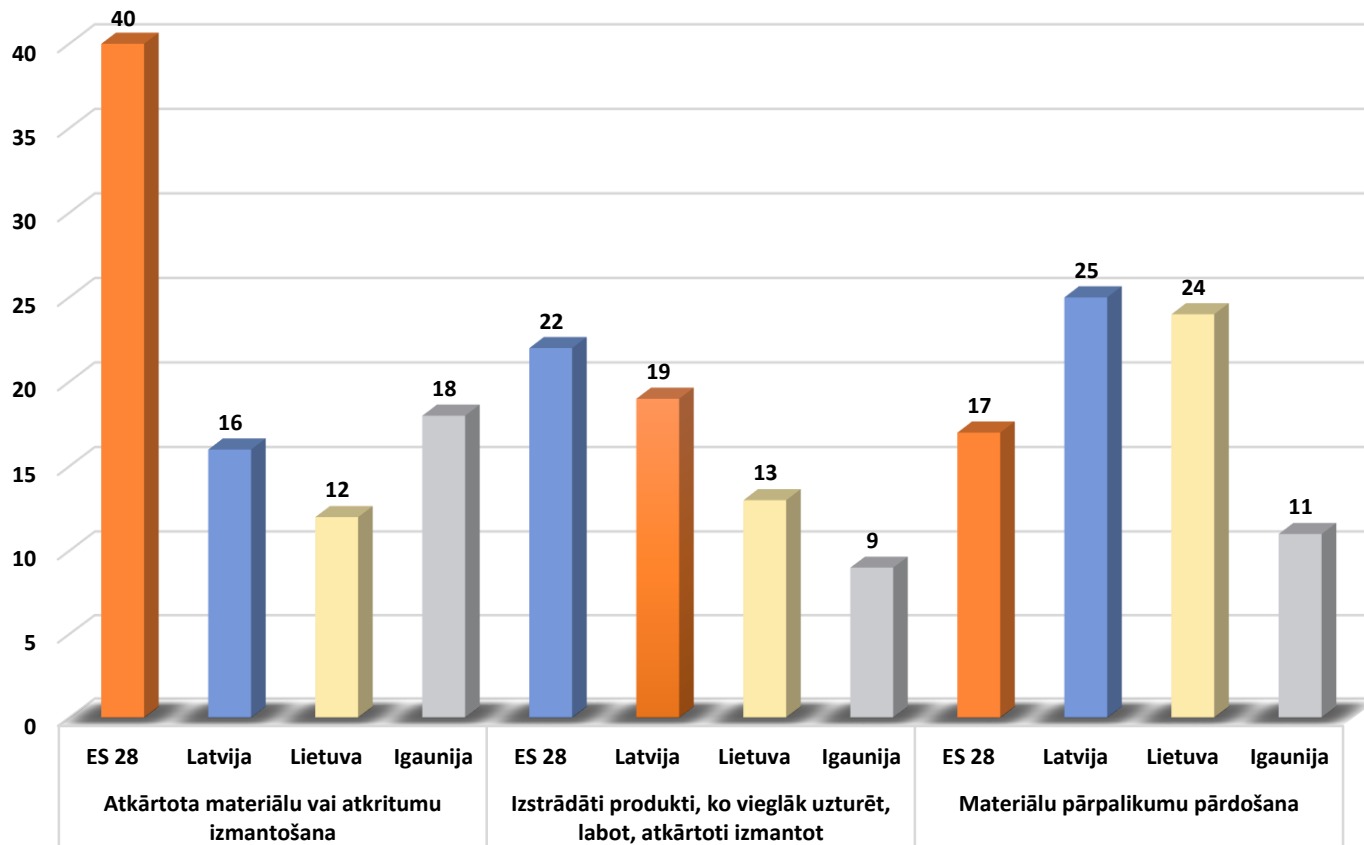
MVU un resursefektivitāte

Resursu efektivitāte (%)

Aprites ekonomika (%)

Ekoinovācijas

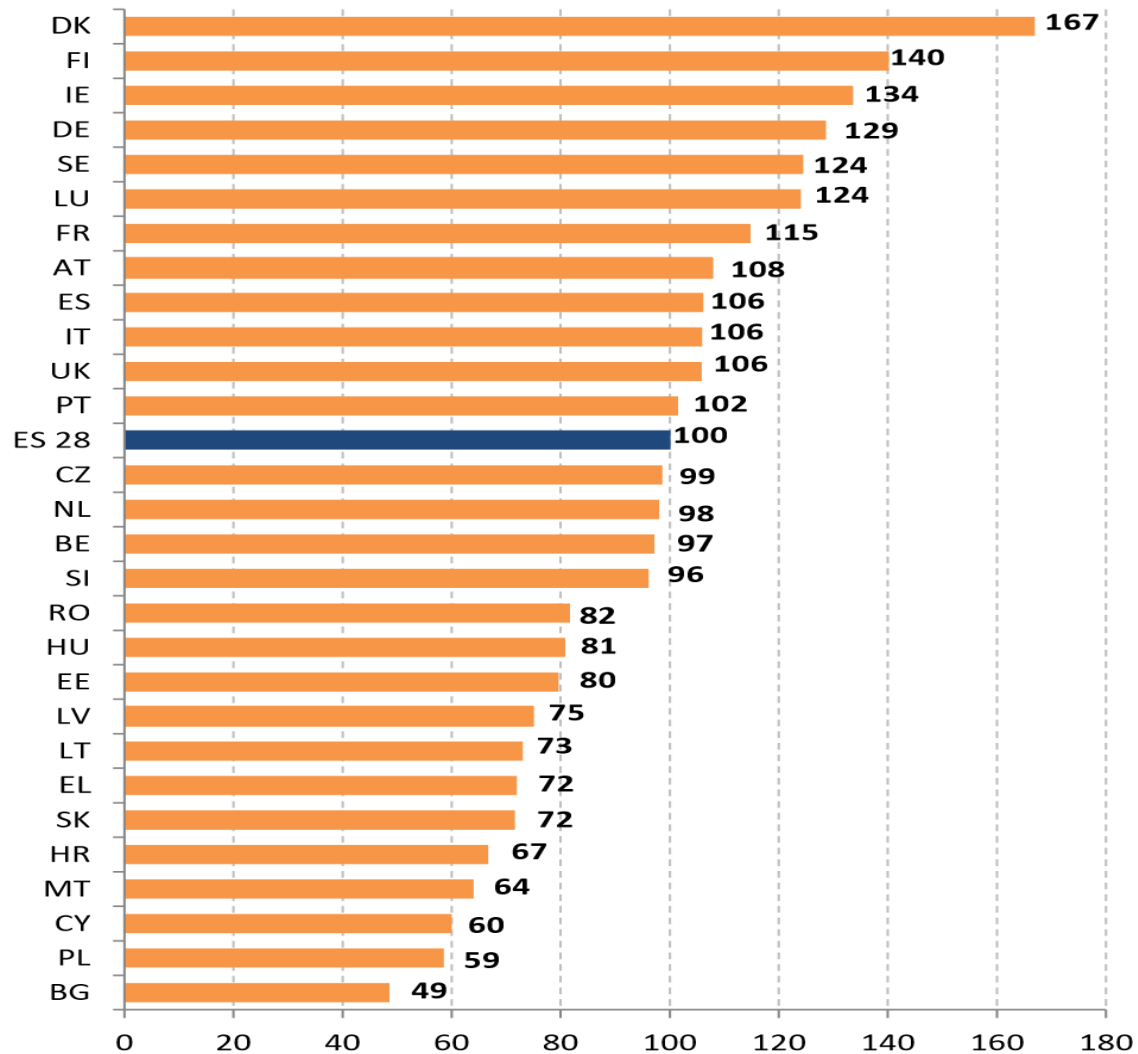
- Atjaunojamo energoresursu enerģija
- Dzīvojamo ēku energoefektivitāte
- Mežsaimniecības nozares
- Ekokosmētika
- Tūrisms, izklaide, atpūta
- Bioloģiskā lauksaimniecība

24. 2013. → 20. 2015.

Ekoinovāciju indekss 2015. gadā

- Cena ir **galvenais faktors**, kas **ierobežo uzņēmēju motivāciju** iesaistīties ekoinovativās darbībās
- Latvijai nav konkrētas **zaļās izaugsmes politikas**, taču Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam ir īpaša nodaļa par inovatīvu un ekoefektīvu ekonomiku
- Pārmērīga **paļaušanās** uz ES un EEZ finanšu mehānismiem **rada sadrumstalotu atbalsta vidi**, kas nav labvēlīga zaļās rūpniecības attīstībai ilgtermiņā

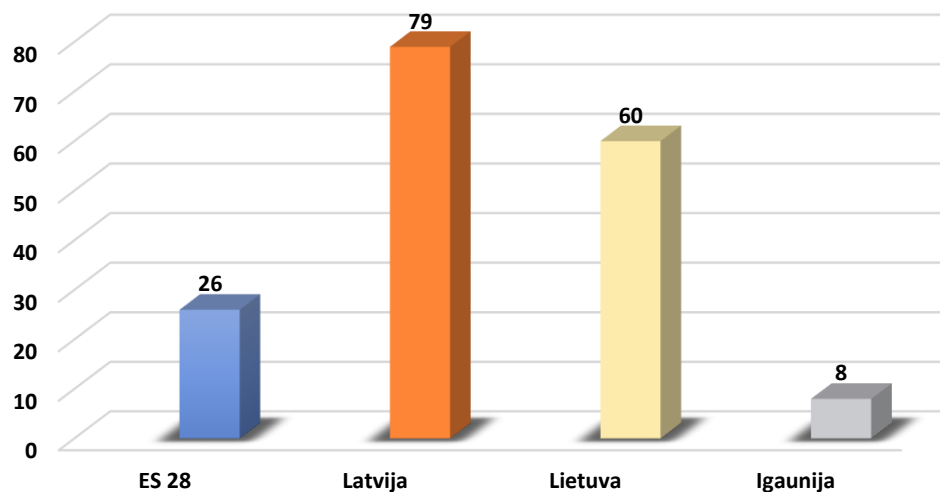

2. Atkritumu apsaimniekošana

Latvijai līdz 2020.gadam jāpanāk, ka 50% no sadzīves atkritumiem tiek pārstrādāti un tikai 35% bioloģiski noārdāmo atkritumu tiek vairs apglabāti poligonos

Sadzīves atkritumu apglabāšana poligonos
2014. (%)

Ierosinātās darbības

- Ieviest un pakāpeniski palielināt **atkritumu poligonu nodokļus**
- Izmantot ieņēmumus, lai **attīstītu atkritumu dalītu savākšanu** un infrastruktūras izveidi
- Izvairīties no pārmērīgas infrastruktūras izveides **būvniecības atkritumu apstrādei**
- Koncentrēt uzmanību uz **dalītās atkritumu savākšanas sistēmas attīstību**

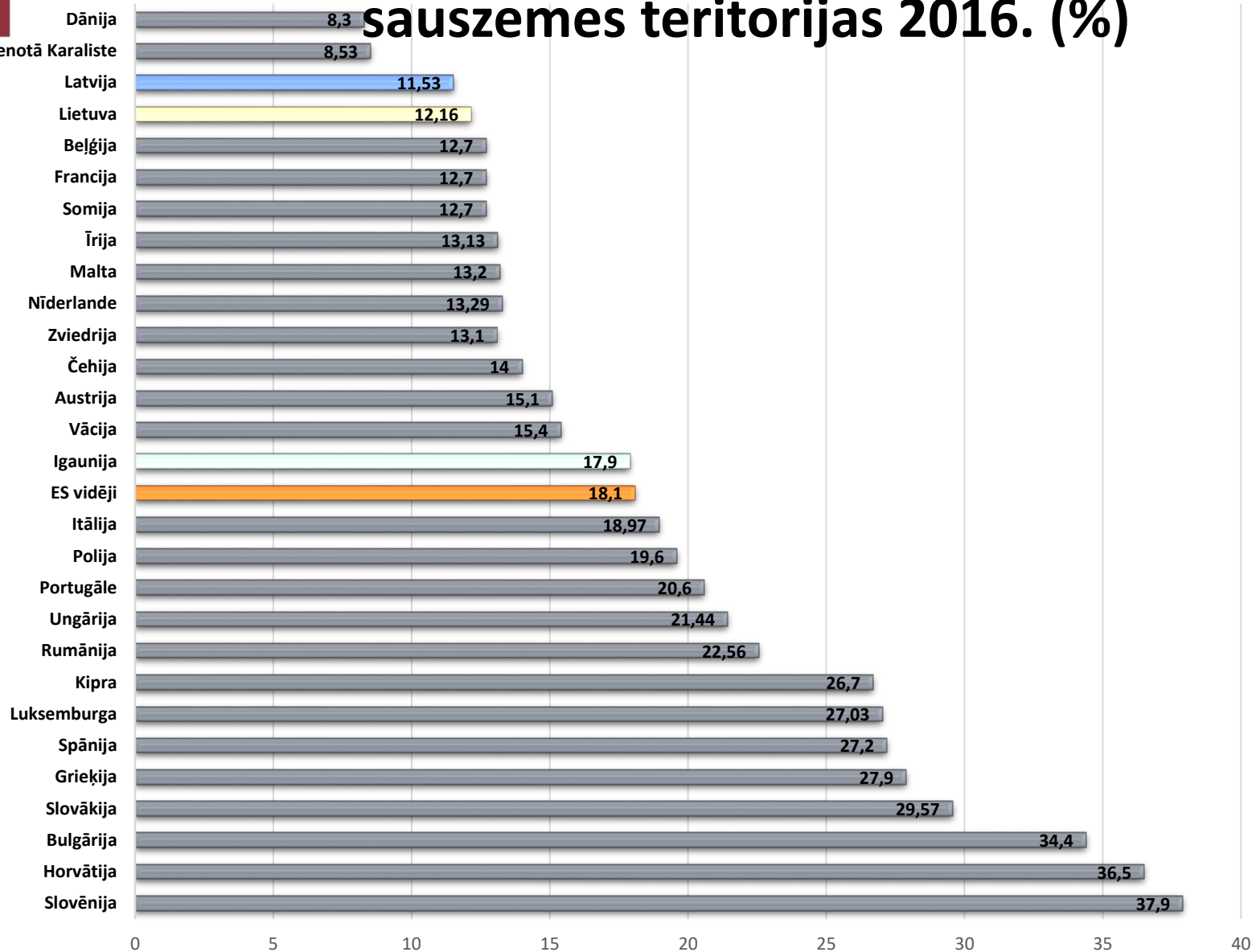
II. Dabas kapitāla aizsardzība, saglabāšana un uzlabošana

1. Daba un bioloģiskā daudzveidība

Natura 2000 aizņemtās platības no valstu sauszemes teritorijas 2016. (%)

Ierosinātās darbības

- Noteikt skaidri definētus saglabāšanas mērķus un vajadzīgos saglabāšanas **pasākumus**, nodrošināt atbildīgus resursus to īstenošanai
- **Attīstīt stimulus** mežsaimniekiem un lauksaimniekiem labāk aizsargāt mežu un zālāju dzīvotnes
- Uzsākt **ekosistēmu un to pakalpojumu kartēšanu**, dabas kapitāla uzskaites sistēmas vērtēšanu un nodrošināt valdības atbalstu šim darbam

2. Zaļā infrastruktūra

- Trūkst vispārēja **stratēģiska politikas satvara** zaļās infrastruktūras izstrādei
- Trūkst **zināšanu un informētības**, īpaši pašvaldību līmenī

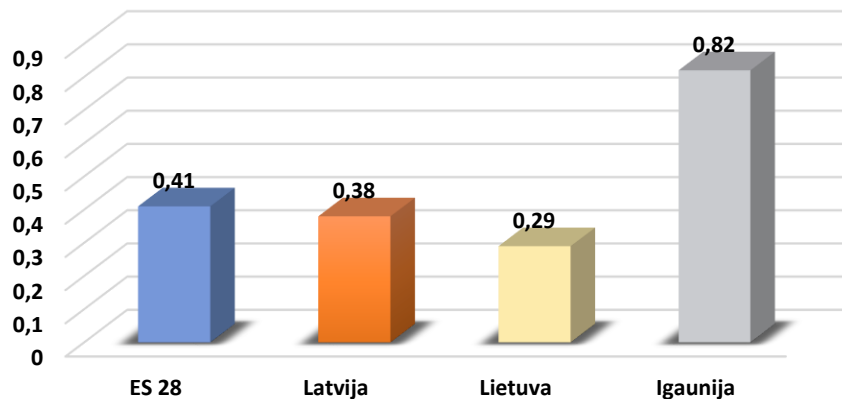
«Padarīsim mūsu pilsētas zaļākas»- 9 Latvijas un Lietuvas pierobežas pilsētas

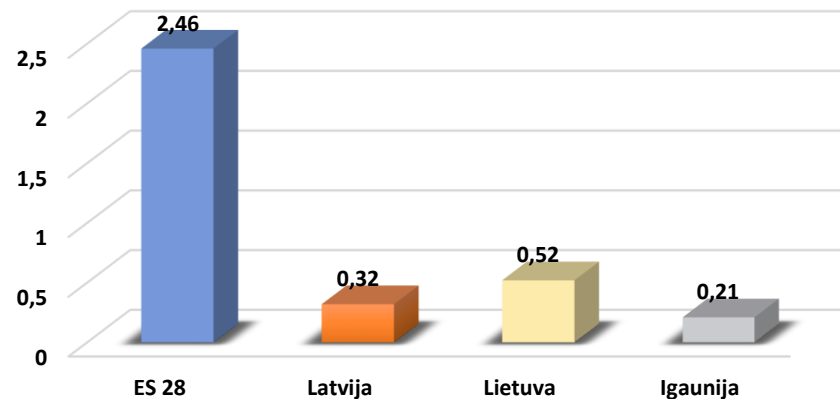

3. Augsnes aizsardzība

Mākslīgo platību pieaugums 2006.-2012.
(%)

Ūdens radītā augsnes erozija 2010.
(t/ha gadā)

4. Jūras aizsardzība

Galvenie bioloģisko daudzveidību apdraudošie riski:

- eitrofikācija
- pārzveja un piezveja
- piesārņojums (t.sk., naftas)
- svešzemju sugu ieviešanās

Ierosinātās darbības

- Noteikt un **novērst zināšanu nepilnības**
- **Pilnveidot pieejas**, ko izmanto, lai novērtētu ietekmi, ko rada galvenie noslodzes veidi
- Nodrošināt, ka **valsts monitoringa programma** tiek īstenota nekavējoties un ka tā ietver visus raksturlielumus

III. Iedzīvotāju veselības un dzīves kvalitātes nodrošināšana

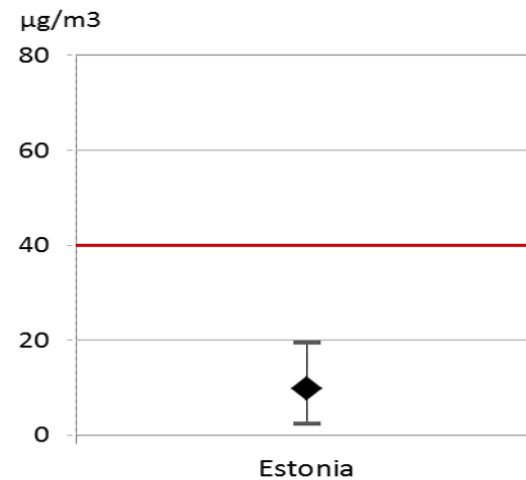
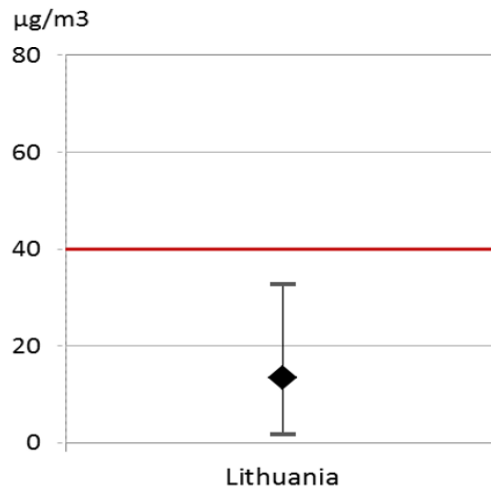
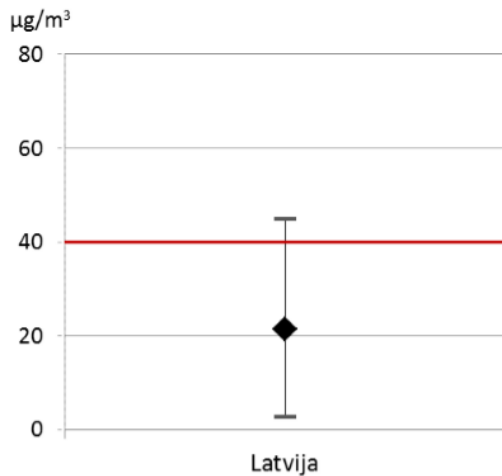
1. Gaisa kvalitāte

Ar veselību saistītās ārējās izmaksas, kuras rada gaisa piesārņojums, Latvijā pārsniedz **748 milj.** euro gadā (korigēts pēc ienākumiem, 2010.gads), t.sk.,

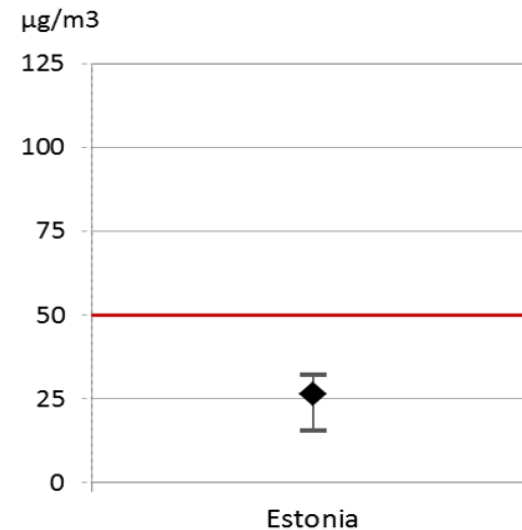
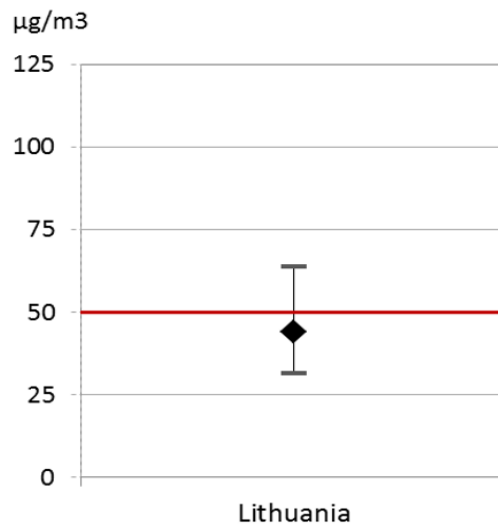
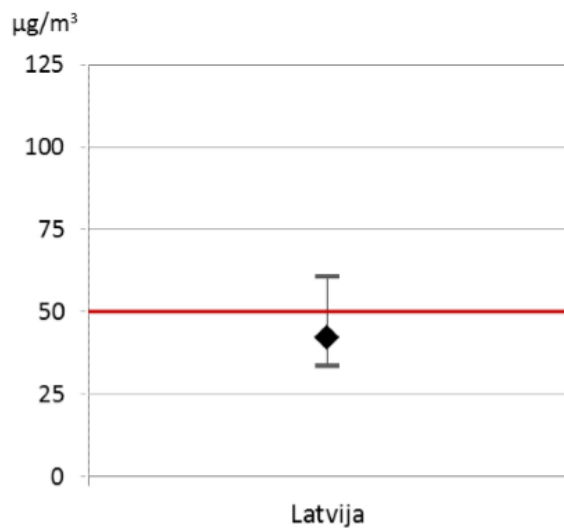
- **325 000** zaudētas darba dienas gadā
- Izmaksas darba devējam **22 milj.** euro
- Izdevumi veselības aprūpei **2 milj.** euro
- Zaudējumi lauksaimniecībai (ražas zudums) **11 milj.** euro

NO₂ koncentrācijas 2014. gadā

PM₁₀ koncentrācijas 2014. gadā

Ierosinātās darbības

Samazināt PM_{10} emisiju un koncentrāciju, t.sk., samazinot ar enerģijas un siltumenerģijas ražošanu (izmantojot cieto kurināmo), transportu un lauksaimniecību saistītās emisijas

2. Troksnis

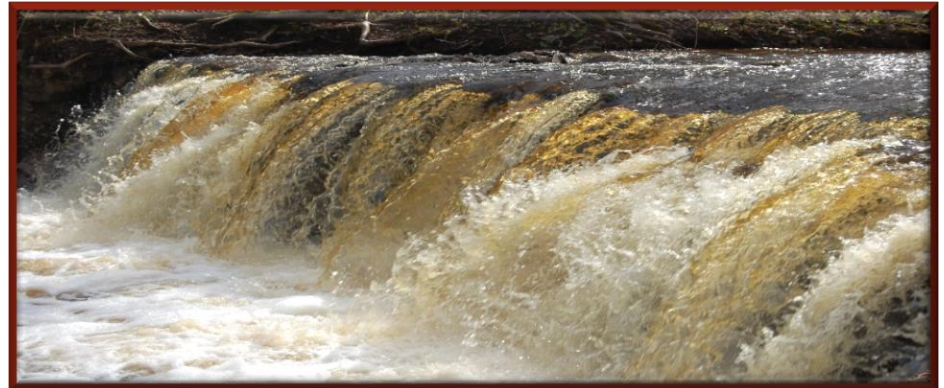
- Vides trokšņa direktīvas īstenošana kavējas
- Trokšņa pārvaldības rīcības plāni ir pieņemti attiecībā uz aglomerācijām, nozīmīgām lidostām un nozīmīgiem autoceļiem, bet ne dzelzceļiem

3. Ūdens resursu kvalitāte un apsaimniekošana

- Pēc pienākumu neizpildes procedūras saistībā ar Nitrātu direktīvas īstenošanu uzlaboti rīcības programmas pasākumi
- Ļoti augsti **dzeramā ūdens** atbilstības rādītāji – 99-100% attiecībā uz mikrobioloģiskajiem un ķīmiskajiem raksturlielumiem, 98,7% atbilstība direktīvas par dzeramā ūdens kvalitāti raksturlielumiem

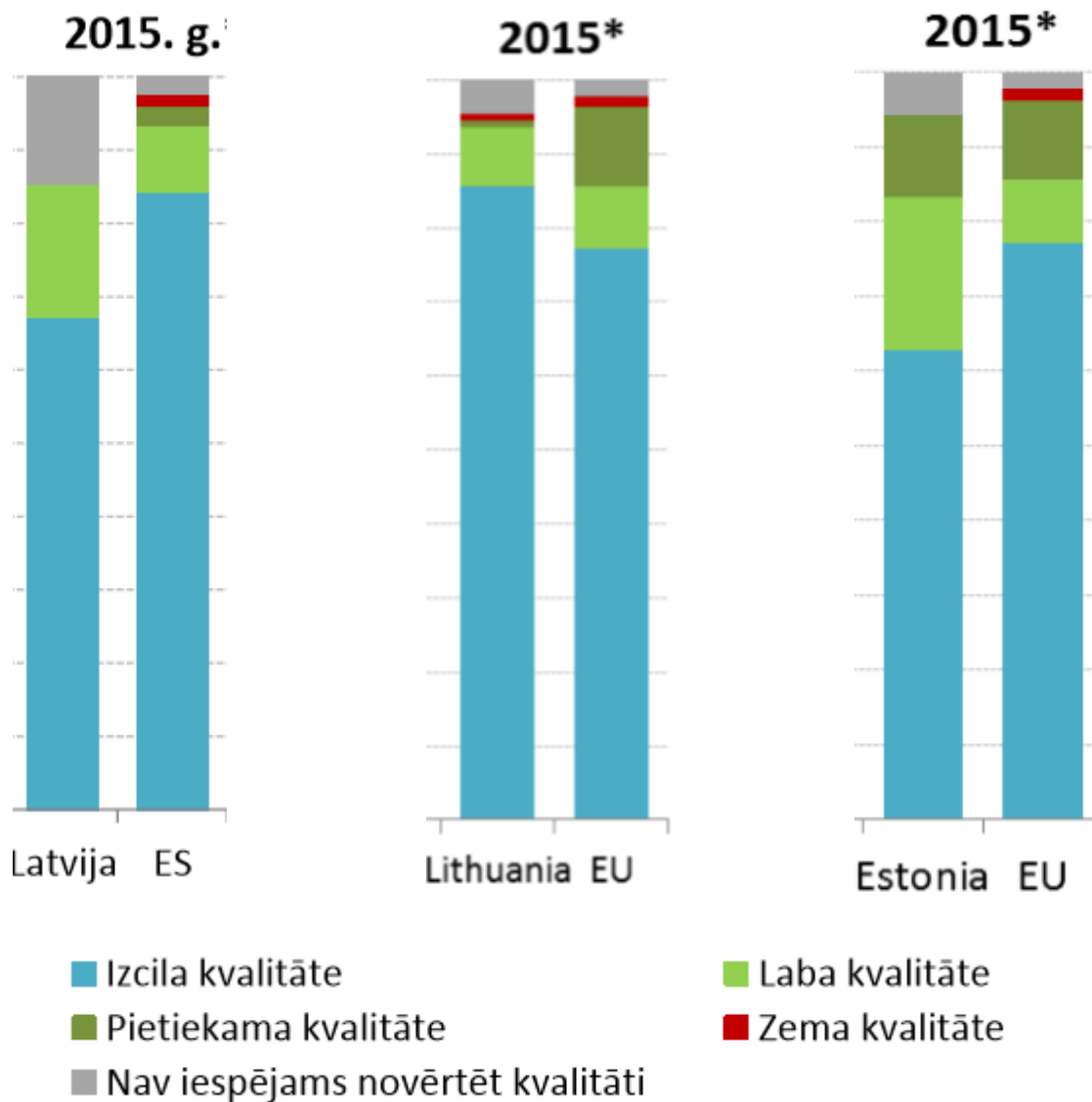

- **Notekūdeņi** tiek savākti 100% apmērā, 98,7% tiek nodoti otrreizējai attīrīšanai
- 10,9% notekūdeņu tiek apstrādāti individuālās vai cita veida sistēmās, kuru piemērotība vides aizsardzības prasībām var būt apšaubāma

Peldūdeņu kvalitāte 2015. gadā

Ieteiktās darbības

- **Upju baseinu apsaimniekošanas plāniem jābūt** vērstiem uz visu noslodžu veidiem un īstenošanas nepilnībām, īpaši lauksaimniecības radītajam piesārņojumam
- **Samazināt** hidromorfoloģisko **slodzi**
- **Uzlabot situāciju** attiecībā uz pieslēgumiem notekūdeņu savākšanas sistēmai

4. Pilsētu ilgtspējas uzlabošana

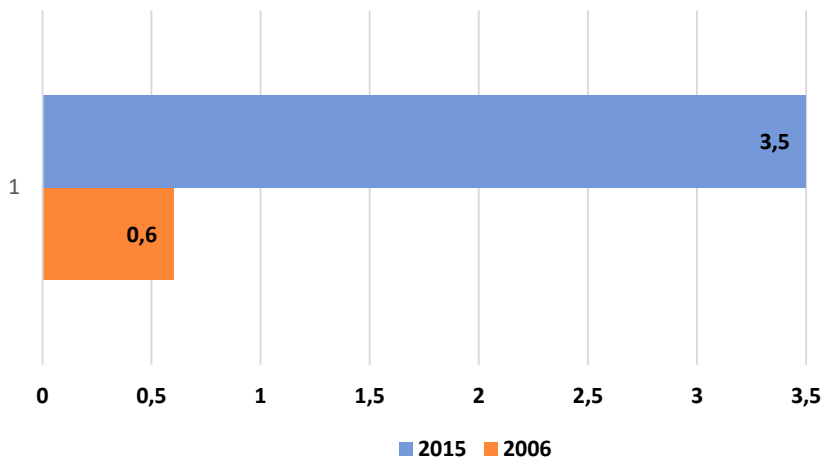
- Projekts PRESTO
- Projekts PURE – Rīga, Jūrmala – fosfora piesaistes aprīkojums NAI
- Projekts BALTIC URBAN LAB – Rīga – labākā prakse degradētu teritoriju atjaunošanā
- Pilsētu mēru pakts klimata un enerģētikas jomā (20 pilsētas)
- Plūdu pārvaldības projekts - Rīga

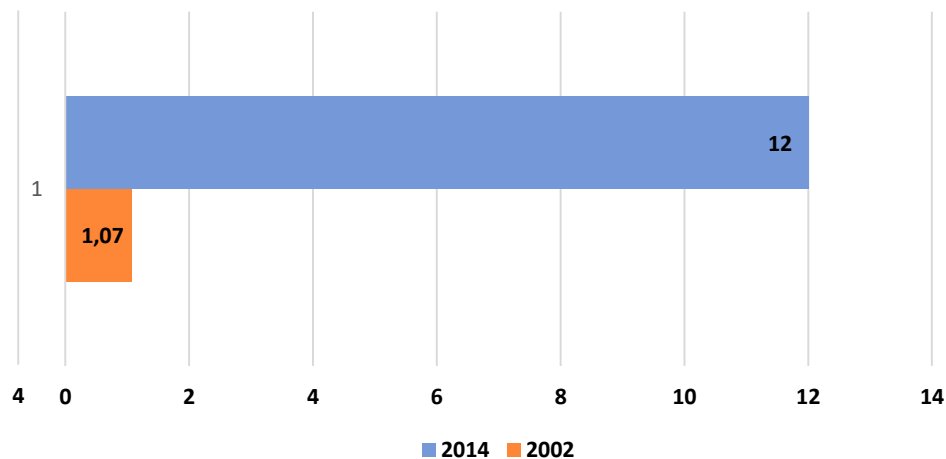
IV. Tirgus instrumenti un ieguldījumi

1. «Zaļie nodokļi»

DRN par CO₂ tonnu (euro)

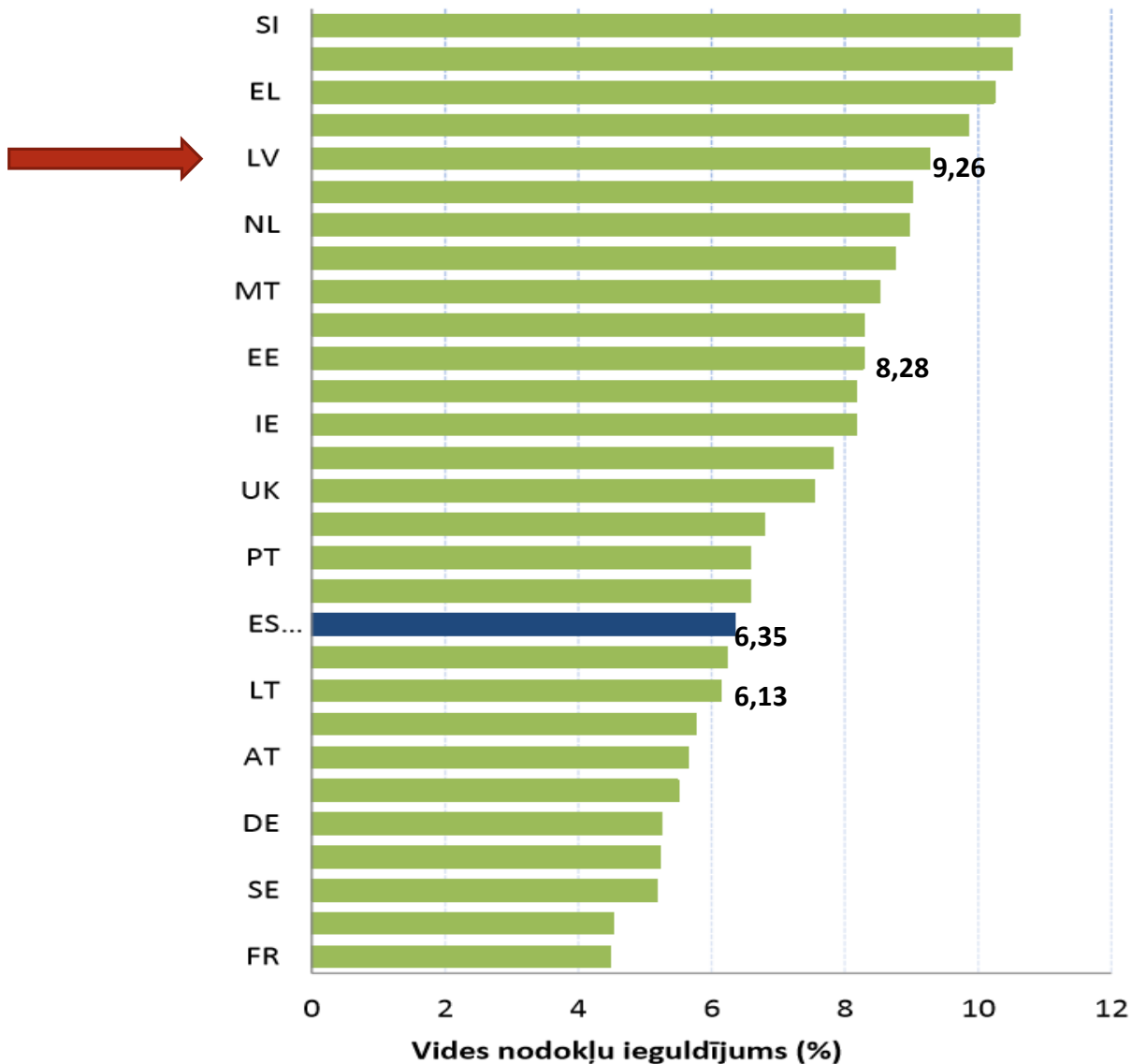

DRN atkritumu poligoniem (euro/t)

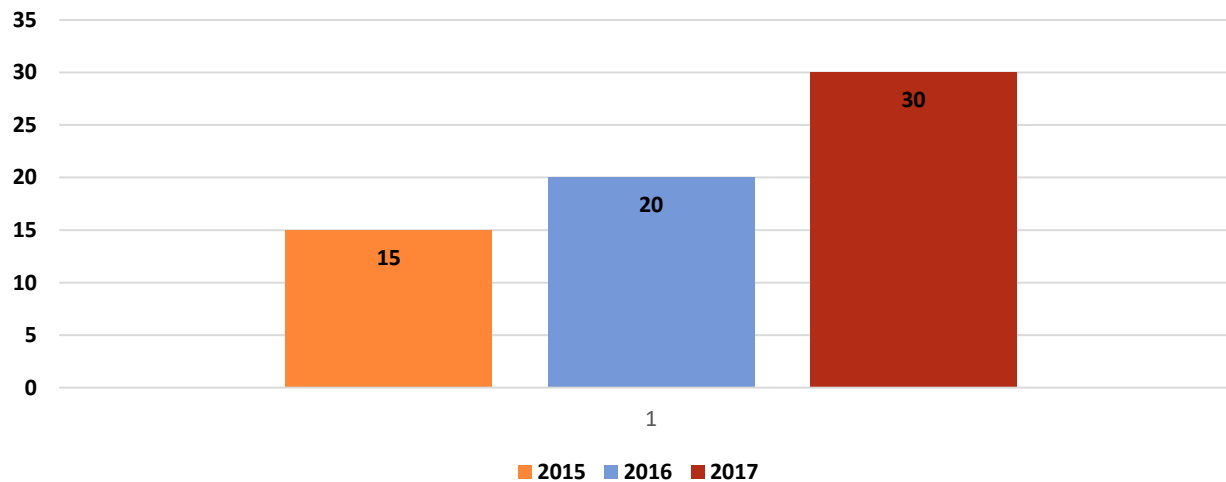
Vides nodokļu ieņēmumu daļa no kopējiem nodokļu un sociālo iemaksu ieņēmumiem (izņemot nosacītās sociālās iemaksas) 2014. gadā

2. Zaļais publiskais iepirkums

Zaļā iepirkuma īpatsvars (%) - mērķis

Nav pieejami dati par zaļā publiskā iepirkuma apguvi

3. ES fondu ieguldījums

2014.-2020. ES investīciju fondu finansējums Latvijai – **5,6 miljardi** euro:

- ERAF – **2,4 miljardi** euro
- Kohēzijas fonds – **1,3 miljardi** euro
- Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai – **1,1 miljards** euro
- Eiropas Sociālais fonds – **639 miljoni** euro
- Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds – **140 miljonu euro** (43% dīķsaimniecību atrodas Natura 2000 teritorijās)

5. Efektīva pārvaldība un zināšanas

- **Efektīva pārvaldība centrālajā valdībā, reģionālajā valdībās un pašvaldībās** – saņemts mazs skaits sūdzību
- **Koordinēšana un integrēšana** – EK mudina racionalizēt vides novērtējumus
- **Sabiedrības dalība un tiesu pieejamība** – pastāv labi priekšnoteikumi, tomēr tiesas procedūras ir samērā ilgas

- **Atbilstības nodrošināšana** – problēma – par 40% samazināts inspekcijas iestāžu darbinieku skaits. Jāuzlabo pārredzamība saistībā ar kontroles sistēmas organizēšanu un darbību. Jānodrošina, lai uzņēmējiem būtu ne tikai pieejams apdrošināšanas segums, bet lai to arī izmanto
- **Piekļuve informācijai, zināšanām un pierādījumiem** – nodrošināt INSPIRE direktīvas izpildi

Kopsavilkums

Galvenie uzdevumi:

- **Uzlabojumi atkritumu apsaimniekošanā, sevišķi pārstrādes apjomu palielināšana, dalītās savākšanas izvēršana un apglabāšanas poligonos samazināšana;**
- **Resursu izmantošanas intensitātes samazināšana, kas mazinātu Latvijas uzņēmumu pakļautību resursu izmaksu pieaugumam**

Galvenās iespējas:

- Eiropas Investīciju bankas un Eiropas Stratēģisko investīciju fonda **atbalsta izmantošana**;
- Tirgus instrumentu izmantošana, lai **veicinātu resursefektivitāti**;
- **Zaļās infrastruktūras izstrāde**, lai risinātu plūdu un eroziju riskus

Izcilība – labi atbilstības rādītāji, proti, mazs skaits sūdzību un pārkāpumu

Paldies!

